

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 20063/2022
02.02.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Марине Милановић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Весне Станковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа Филип Крстић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Оливера Јованић, адвокат из ..., ради одлуке о вршењу родитељског права и издржавању детета, по тужби и противтужби, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 94/22 од 12.07.2022. године, у седници већа одржаној дана 02.02.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 94/22 од 12.07.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П2 650/20 од 19.04.2021. године, допуњеном пресудом истог суда П2 841/2021 од 09.12.2021. године, првим ставом изреке, делимично је усвојен противтужбени захтев, па је малолетни ВВ, рођен дана ... године, поверен на старање туженој, мајци, ради самосталног вршења родитељског права. Другим ставом изреке обавезан је тужилац-отац да на име свог доприноса за издржавање малолетног детета плаћа туженој месечно 15.000,00 динара почев од 24.09.2020. године, па док за то постоје законски услови, сваког 01. до 15. у месецу за текући месец, а у случају доцње са законском затезном каматом од доспећа до исплате с тим што је доспеле, а неплаћене рате дужан платити одједном у року од 15 дана од правоснажности пресуде. Трећим ставом изреке одређено је да ће се виђање оца и детета одвијати у домаћинству оца, сваког уторка и четвртка од 15,00 до 19,00 часова, сваког другог викенда од суботе у 10,00 часова до недеље у 18,00 часова, током државних и верских празника неизменично, на дан очеве славе Свете Тројице, као и за време свих школских распуста на начин да ће прву половину школског распуста малолетно дете проводити у домаћинству оца, а другу половину у домаћинству мајке, уз обавезу оца да оде по дете и да након виђања дете врати мајци. Четвртим ставом изреке одбијен је као неоснован противтужбени захтев у делу и начину одржавања личних односа оца и малолетног детета тако да се њихово виђање одвија у Центру за социјални рад под надзором психолога. Петим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено поверавање малолетног ВВ тужиоцу на самостално

вршење родитељског права уз одређивање начина модела његовог виђања са мајком и обавезивања тужене да издржавању малолетног детета доприноси месечним износом од 10.000,00 динара почев од пресуђења, па док за то постоје законски услови до 15. у месецу за текући месец, а за случај доцње са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Шестим ставом изреке одређено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 94/22 од 12.07.2022. године, првим ставом изреке, одбијена је жалба тужиоца, а жалба тужене је делимично усвојена тако да је пресуда Основног суда у Суботици П2 841/21 од 19.04.2021. године, допуњена допунском пресудом истог суда П2 841/21 од 09.12.2021. године преиначана у делу одржавања личних односа малолетног ВВ са тужиоцем (трећи став изреке), па је одређено да ће малолетно дете оца виђати у очевом домаћинству сваког уторка и четвртка од 15,00 часова до 19,00 часова у седмици када дете не проводи викенд код оца (уместо сваки уторак и четвртак) док је у преосталом делу који се односи на начин одржавања личних односа, на издржавање и трошкове поступка првостепена пресуда потврђена. Другим ставом изреке одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужена противтужиља је благовремено изјавила ревизију у делу у коме није усвојен противтужбени захтев и у делу којим је усвојен тужбени захтев, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 1. ЗПП и због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду применом члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), па је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 69. и чланом 67. ЗПП, јер тужена није доказала да постоје разлози за искључење и изузеће поступајућег председника првостепеног већа.

Према утврђеном чињеничном стању, заједница живота парничних странака прекинута је јула 2020. године када је тужила са заједничким дететом, малолетним ВВ рођеним дана ... године напустила домаћинство. Тужена да дететом живи као подстанар, у неопремљеном стану површине 48м², за који месечне режијске трошкове плаћа 6.000,00-7.000,00 динара без грејања, у грејној сезони око 10.000,00-15.000,00 динара, док месечна закупнина износи 100 евра. Просечне месечне потребе свог домаћинства тужена је проценила на око 21.000,00 динара, односно по 10.500,00 динара по члану домаћинства. Тужена је рођена дана ... године, завршила је Факултет за ..., запослена је као ... и остварује месечну зараду око 40.000,00 динара, док као ... месечно заради још око 10.000,00 динара. Тужена је сувласница стана у коме живи тужилац. Тужилац је рођен дана .... године, завршио је ... факултет и по занимању је дипломирани ... . Пре ванбрачне заједнице парничних странака био је у браку из кога има ћерку, студента ... у ..., којој по правноснажној пресуди месечно издржавање плаћа у износу од 6.000,00 динара и према сопственим могућностима купује јој гардеробу. Запослен је у ... „...“ где у оквиру послова из своје струке остварује месечна примања од око 50.000,00 динара. Живи у двособном стану површине 54 м² који је сувојина парничних странака. Малолетни ВВ је у време сачињава извештаја органа

старатељства ишао у вртић и приликом разговора у просторијама Центра за социјални рад, у присуству мајке је испољавао одбацујући однос према оцу, док је у мајчином одсуству оца спонтано грлио и са њим несметано комуницирао.

Према налазу Центра за социјални рад Града Суботице, обе парничне странке указују на мањкавост другог родитеља, али испољавају наклоност и приврженост према детету уз постојање родитељских капацитета. Тужена отворено пласира негативни садржај о тужиоцу, пренаглашава његове мане и пропусти што код детета спонтано доводи до „заузимања стране у родитељском сукобу“ и увлачења истог у партнерски конфликт парничних странака. О малолетном детету се од његовог рођења претежно старала мајка, са којом оно искључиво живи од прекида заједнице живота између тужиоца и тужене јула 2020. године, тако да према мајци испољава приврженост и од ње очекује подршку. Према мишљењу стручног тима органа старатељства, код задовољавајуће релације родитељ-дете, без постојања икаквог ризика, нема основа за виђање оца са малолетним дететом у контролисаним условима у просторијама Центра за социјални рад, јер то ограничава репертоар манифестованог понашања и отежава спонтаност узајамне комуникације. Отац је родитељ који квалитетно може самостално да организује време које проводи са дететом, њихова релација базирана је на аутентичним позитивним емоцијама, па развој самог односа родитељ-дете пружа простор за раст.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, те од околности да је поступак ради заштите од насиља у породици инициран од стране тужене окончан пресудом П2 726/20 од 18.02.2021. године којим је тужбени захтев према АА за одређивање мера заштите од насиља у породици одбијен, заједно са одбијањем кривичне пријаве поднете против истог лица Основном јавном тужилаштву у Суботици решењем Кт. 1011/20 од 10.02.2021. године, првостепени суд је оценио да је с обзиром на узраст малолетног детета у његовом најбољем интересу да буде поверено мајци на старање уз успостављање најширег модела виђања са оцем и уз обавезу оца да издржавању детета доприноси месечним износом од по 15.000,00 динара.

Прихватајући изложено чињенично стање као правилно и потпуно утврђено, другостепени суд је жалбу тужиоца одбио у целости, сматрајући правилном оцену првостепеног суда да нема основа за поверавање малолетног дететата оцу на старање, док је жалбу тужене делимично усвојио у делу којим је прецизирао виђање оца са дететом сваког другог уторка и четвртка од 15,00 до 19,00 часова у оној седмици када дете викенд не проводи у домаћинству оца.

Код овако утврђеног чињеничног стања Врховни касациони суд је оценио да су неосновани ревизијски наводи о заснованости нижестепених пресуда не погрешној примени материјалног права, сагласно чему је сходно члану 414. став 1. ЗПП, одлучено као у изреци.

Чланом 3. став 1. Конвенције о праву детета прописано је да су у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја интереси детета без обзира на то да ли их спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавно тело. Ставом 2. истог члана прописано је да се државе чланице обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе његових родитеља, законитих старатеља или других појединаца који су првено одговорни за дете и

предузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере. Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којим је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Одредба члана 77. Породичног закона прописују услове за самостално вршење родитељског права, с тим што је ставом 3. истог члана прописано да један родитељ самостално врши родитељско право на основу одлуке суда када родитељи не воде заједнички живот, а нису закључили споразум о вршењу родитељског права.

Одредбом члана 266. став 1. Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

Чланом 270. Породичног закона прописано је да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за поседовање у породичним односима. Чланом 272. став 2. истог закона прописано је да ако родитељи нису закључили споразум о вршењу родитељског права или суд процени да њихов споразум није у најбољем интересу детета, одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од стране другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем доноси суд.

Када се пође од утврђеног чињеничног стања, имајући у виду налаз и мишљење надлежног органа старатељства о родитељским капацитетима парничних странака и о потребама малолетног детета, његовом узрасту, полу, његовим жељама и осећањима, потребама и способностима родитеља, Врховни касациони суд налази да је правилан закључак нижестепених судова да је у најбољем интересу малолетног ВВ да настави да живи у домаћинству са мајком, уз начин одржавања личних односа са оцем према најширем предложеном моделу виђања.

Чланом 61. став 1. Породичног закона прописано је да дете има право да одржава личне односе са родитељем са којим не живи. Ставом 2. истог члана прописано је да право детета да одржава личне односе са родитељем са којим не живи може бити ограничено само судском одлуком када је то у најбољем интересу детета.

Најбољи интерес детета, којим је суд дужан да се руководи у спору за заштиту права детета према цитираним међународним конвенцијама и законодавству Републике Србије јесте правни стандард који чини неколико елемената процене и то узраст и пол детета, његове жеље и осећања, зрелост и емотивне потребе. У конкретном случају нижестепени судови су пошли од налаза и стручног мишљења органа старатељства правилно закључујући да је начин одржавања личних односа предложен од стране органа старатељства у најбољем интересу малолетног детета, јер тужилац, као отац, поседује одговарајуће родитељске компетенције, с тим што је у циљу заштите интереса малолетног детета успостављање и начин одржавања личних односа са оцем свакако подложен контроли од стране надлежног органа старатељства.

Малолетни ВВ је од свог рођења усмерен на задовољење основних животних потреба од стране мајке, која је од јула 2020. године једини родитељ са којим дете

континуирано живи. Рани школски узраст детата, важност установљене дневне динамике у испуњавању обавеза везаних за наставу и базична сигурност и поверење уз стално присутног родитеља, од значаја је за оптимални развој и формирање личности детета, чија је добробит приоритет свих учесника поступка.

Сагласно извештају органа старатељства, значај очевог присуства реализоваће се кроз широко успостављени модел одржавања његових личних односа са сином, што је од значаја за вршење свих тужиочевих права проистеклих из његових родитељских дужности. Родитељски капацитети и мотивисаност тужиоца и тужене за старање о малолетном детету допринеће његовом складном одрастању, посебно имајући у виду приврженост малолетног ВВ обема парничним странкама.

У складу са одлуком о поверавању детата на старање, нижестепени судови су правилном применом члана 8. Породичног закона којим је прописано право и дужност члана породице на издржавање, тужиоца обавезали да издржавању малолетног детета, повереног туженој на старање, месечно доприноси износом од 15.000,00 динара.

Чланом 154. став 1. у вези са чланом 160. истог закона прописано је да дете има право на издржавање од оба родитеља, с тим што се висина истог одређује према потребама детета, као повериоца издржавања и могућностима родитеља, дужника издржавања, полазећи од минималне суме издржавања прописане чланом 160. став 4. Породичног закона. Садржина наведених одредаба Породичног закона упућује на закључак да је обавеза родитеља као дужника издржавања заснована на критеријуму одговорног родитељства. Родитељ који не живи са малолетним дететом увек је у обавези да доприноси његовом издржавању у границама минималне суме издржавања предвиђене чланом 160. став 4. Породичног закона, осим када због инвалидности или одузете пословне способности није у могућности да привређује. Сагласно одредби члана 154. став 2. Породичног закона обавеза родитеља да издржавају своје дете је примарна и установљена је у интересу детета како би се успоставили оптимални услови за развој детета.

Противно ревизијским наводима првостепена пресуда донета је сходно члану 352. ЗПП на рочишту на коме су биле присутне парничне странке и њихови пуномоћници и заснована је на правилној примени материјланог права уз уважавање налаза и стручног мишљења органа старатељства према коме тужилац, као отац располаже пуним родитељским капацитетом и са дететом успоставља близак однос, при чему га организовањем времена током реализовања модела виђања и својим поступцима не доводи у опасност.

С обзиром на узраст и потребе детета и могућности тужиоца дужника издржавања, висина месечне алиментације адекватно је опредељена и уз ангажовање тужене, као другог родитеља, обезбеђује оптималне услове за раст и развој детета узраста малолетног ВВ, рођеног дана ... године.

Правилном применом члана 207. Породичног закона нижестепени судови су одлучили да свака странка сноси своје трошкове парничног поступка.

**Председник већа-судија
Марина Милановић,с.р.**

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић